

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**AUTOR PRÁCE:** Lenka Putalová**NÁZEV PRÁCE:** Analýza mentální mapy Afriky žiaků gymnázií v České republice a na Slovensku**OBOR STUDIA:** Mezinárodní rozvojová studia**AUTOR POSUDKU:** Mgr. Jiří Hájek

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE	
Logická stavba práce směřující k splnění stanoveného cíle práce (resp. zodpovězení výzkumných otázek)	C
Adekvátnost a náročnost metodologie a použitých metod	B
Obsahová úroveň práce (věcná a faktická správnost, interpretace fenoménů a vztahů, odborná terminologie)	C
Hloubka zpracování tématu, schopnost argumentace a kritického myšlení	B

Zdůvodnění hodnocení obsahové stránky práce:

Autorka se ve své práci zaměřuje na analýzu mentálních map Afriky vytvořených studenty vybraných ročníků české a slovenské střední školy. V tomto ohledu obsah bakalářské práce odpovídá zadání. Obsah i struktura kapitol vedou k naplnění stanoveného cíle uvedeného níže a logická staba práce až na výjimky taktěž.

Jednou z nich je kapitola Súčasný stav, která opomíjí charakteristiku aktuálních znalostí studentů středních škol o regionu Afriky, přestože jde o předmět zkoumání. Z práce tak není jasná potřeba výzkumu ani jeho potenciální přínos a to ani na úrovni prostého hodnocení zjištěné úrovně znalostí studentů (tedy zda jsou z pohledu autorky dostatečné či nikoli). Také absence seznamu použitých zkratk a absence jakéhokoli obsahu kapitol 2., 5.1 a 5.3 a z oponentova pohledu nevhodná hierarchie kapitol 2.4 (vhodněji o řád výše) a 4. (vhodněji o řád níže) poněkud snižují kvalitu obsahové stránky práce.

Autorka práce hledá prostřednictvím analýzy map (respektive přesnosti zanesení geografických prvků do mapy) souvislost mezi úrovní znalostí studentů o Africe a časovou prodlevou, kdy žáci daný region probírali ve výuce. Autorka zde zvolila analýzu přesnosti znázornění geografických prvků v mentálních mapách, které se systematicky držela v celé práci. Prostřednictvím adekvátně zvolených metod pak transparentně stvrzuje pravdivost své hypotézy. Dosáhla tedy stanoveného cíle práce.

Autorka svůj výzkum velmi vhodně doplnila o test prostorové představivosti (STAT), který zvyšuje hodnotu zpracovávaných dat. Oponent nechává na vlastním zvážení autorky, zda test mohl být zařazen před procesem tvorby mentálních map studenty, aby se tak předešlo případnému zpracovávání nepoužitelných dat. Metodická část práce bohužel postrádá bližší seznámení s otázkami daného testu, případně odkaz na ně v přílohách. Prezentace výsledků, jakých ve STATu dosáhli chlapci a děvčata je pak irelevantní, protože srovnání geografických znalostí mezi pohlavími se práce nevěnuje.

Nedostatkem samotného výzkumu se jeví být nesrovnatelně početné skupiny žáků účastníci se výzkumu. Oponent se také domnívá, že výzkum mohl být doplněn o pilotní testování, které by pomohlo eliminovat některé nesrovnalosti, které autorka v práci uvádí.

Bakalářská práce obsahuje řadu nepřesně interpretovaných fenoménů a vztahů. Např. na straně 35 autorka uvádí, že respondenti vnímají Nil jako nejvýznamnější tok Afriky a na straně 36

popisuje hluboké povědomí respondentů o Sahaře. V obou případech konstatování dokládá procentuálním zastoupením studentů, kteří geografický prvek v mapě vyznačili. Tato souvislost je ale zavádějící a navíc se opírá i o mentální mapy, v nichž byla poloha těchto prvků zaznačena chybně.

Ve velmi malé míře se v práci vyskytují faktické chyby. Např. na str. 29 autorka uvádí, že deltu Nilu respondenti umísťovali na mentálních mapách do oblasti severovýchodního pobřeží Středozemního moře, ve skutečnosti jde o pobřeží jihovýchodní.

Ochuzení práce oponent vidí v tom, že jejího cíle bylo dosaženo výhradně v rovině popisu přesnosti a nepřesnosti zanesení geografický prvků do map vzhledem k jejich skutečné poloze, rozloze či délce. Autorka takřka nezmiňuje možné příčiny (např. proměnné jako je věk, pohlaví, počet hodin zeměpisu za rok, kvalifikovanost učitelů atd.) a důsledky "chyb" v mapách studentů, případně do jaké míry je pro jejich další vzdělávání vhodné "problém" řešit a proč. Schopnost argumentace a kritického myšlení je tak i z tohoto důvodu v práci patrná pouze okrajově.

2. HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Věcná úroveň práce se zdroji, kvalita a množství relevantních zdrojů	B
Formální úroveň práce se zdroji	A

Zdůvodnění hodnocení úrovně práce se zdroji:

Autorka práce používá malé, i když pestré množství relevantních zdrojů. Čerpá také z děl českých odborníků, což v oblasti rozvojových studií nebývá vždy zvykem. Práce se zdroji se prakticky výhradně omezuje na úvodní kapitoly práce. Zbytek práce je v tomto směru poněkud ochuzen, což z podstaty obsahu daných kapitol nemusí být nutně chybou. Práce tak ale například postrádá oporu či naopak konfrontaci výzkumu autorky s myšlenkami jiných autorů. Hlavní pasáže věnované analýze mentálních map by pak doplnění o pohled a myšlenky jiných autorů také obohatilo ve smyslu narušení jednotvárnosti daného textu.

Autorka v práci cituje konzistentně a odkazy jsou provázány se seznamem literatury. Menším nedostatkem je absence přímých citací a seznam literatury, který není řazen podle abecedy, jak je obvykle zvykem.

3. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Jazyková a stylistická úroveň, srozumitelnost textu	B
Formální náležitosti a grafická úprava	B

Zdůvodnění hodnocení formální stránky práce:

Po jazykové a stylistické stránce je práce na dobré úrovni, s malým množstvím překlepů a typografických chyb. Nejvíce špatně formulovaných obrátů a zavádějících vět se vyskytuje v 7. kapitole, dále pak např. věta "Troma štvrtinami..." na str. 62 není stylisticky správná. Úvod práce by neměl být očíslován. Text je jinak vesměs velmi dobře srozumitelný. Jedinou větší výhradou je čtivost hlavní a nejobsáhlejší kapitoly, kdy je text velmi jednotvárný.

Bakalářská práce je stanoveným rozsahem textu na své horní hranici, oponent vidí ale velký prostor pro zkrácení a zjednodušení textu v jeho hlavní části. Také počet použitých obrázků (celkem 65) je celkem velký. Oponent by řešení nedostatku navrhoval například vyjádřením některých informací prostřednictvím grafů a tabulek.

Zpracování grafických prvků je jednotné, názorné a až na výjimky přehledné, i když popisy obrázků jsou uvedeny chybně nad grafickými prvky. Odsazení textu za těmito prvky je navíc nedostatečné.

Mezi několik dalších nedostatků formální stránky práce lze uvést nevhodné použití stejné barvy pro Somálsko i Somálský poloostrov v analyzovaných mapách; průniky některých barev ve výřezích map; označení oceánů a moří v legendách a mapách příloh; absence reálné polohy některých geografických prvků ve výřezích mentálních map; nejasný význam procentuálních hodnot v legendách příloh.

4. OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

1. Popište "shapefile".
2. Z práce není zřejmé, zda respondenti při práci na mentálních mapách geografické pojmy do map uváděli na základě předem daného seznamu nebo zda vycházeli pouze z vlastních znalostí.
 - a) pokud je správně první možnost: Je při omezení práce s mentálními mapami na určitý počet geografických pojmů možné zjistit reálný rozsah znalostí studentů?
 - b) pokud je správně druhá možnost: Jak autorka předem věděla, že agregací mentálních map dojde k průniku/shodě u znázorněných geografických prvků v dostatečně vypovídajícím počtu případů?
3. Jak by autorka postupovala, aby se ze strany respondentů vyhnula tomu, že bodové prvky zaznačí jako polygony (viz str. 15)?
4. Jaké mají výsledky práce potenciál pro rozvoj učitelství geografie, případně oboru rozvojových studií? Dá se například z agregovaných map zjistit míra povědomí o určitých regionech Afriky?

5. CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

(Váhy kritérií nejsou určeny a celkové hodnocení není průměrem hodnocení dílčích.)

Shrnující komentář (povinný):

Autorka v bakalářské práci věnované analýze mentálních map splnila zadané cíle prostřednictvím velmi systematicky a konzistentně vedeného výzkumu, který je ve srovnání s obdobnými pracemi v oboru rozvojových studií v pozitivním slova smyslu výjimečný. Samotná analýza se detailně věnuje především přesnosti zaměření geografických prvků v mentálních mapách, což je ale zároveň i její slabinou. Práci totiž chybí zevrubnější pohled na příčiny a důsledky zjištěné úrovně povědomí respondentů o Africe. Práce zároveň postrádá jasně definovaný potenciál nebo potřebnost analýzy mentálních map pro další rozvoj učitelství geografie, rozvojových studií či kartografie.

Práci k obhajobě

Doporučuji

Navrhuji celkové hodnocení

B

DATUM:

PODPIS: _____